

דף נב.

עין משפט א. ב.

הרמב"ם הל' אישות פמ"ז ה"ה

וְכֵן הִתְקִינוּ שְׁלֹא תִגָּבֶה הָאֵלְמָנָה כְּתַבְתָּהּ • אֶלָּא מִן הַקְּרָקַע. וְאֵינָה גּוֹבָה מְשַׁבַּח שְׁשָׁבְחוּ נְכָסִים לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל. וְאֵין הַבָּנוֹת נְזוֹנוֹת לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶן מְשַׁבַּח שְׁשָׁבְחוּ נְכָסִים לְאַחַר מִיתָתוֹ. וְאֵינָה טוֹרֶפֶת בְּכַתְבָּתָהּ בְּשַׁבַּח שֶׁהִשְׁבִּיחַ הַלּוֹקַח אֶף עַל פִּי שֶׁבַעַל חוֹב גּוֹבָה אֶת הַשַּׁבַּח. וְדַבְּרִים אֵלּוּ מִקְּלֵי כְּתָבָה הֵם:

שו"ע אה"ע סימן ק סעיף ב

ב. ה. עיקר ותוספת נגבים דוקא מקרקע זיבורית ולא ע משבח שהשביחו הנכסים לאחר מותו ע"י היורשים או הלקוחות, ואינם נגבים מהראוי אלא מהמוחזק ברשות בעלה.

הגה: ו. האב שציוה לתת לבנו מתנה פ לאחר ב' או ג' שנים, או שציוה לתת לו חלק ירושתו רק לאחר הזמן הנ"ל אחרי פטירתו, אשת הבן אינה גובה כתובתה מזה, דזה מקרי ראוי.

ס. כסף משנה: וכן התקינו שלא תגבה האלמנה כתובה וכו'. רבינו כתב בפירוש המשנה פרק יש בכור דהשתא דגביא ממטלטלי גובות האשה והבנות משבח ששבחו נכסים אחר מיתת הבעל וגם נוטלות בראוי כבמוחזק כמו שיתבאר בהלכות הלואה פרק י"ז:

ע. מגיטין מ"ח ע"ב במשנה. ואפי' משבח דממילא, ואם הוציאה האלמנה עליהם, עיין כמה חילוקים בסי' צ"ב, כ"כ הח"מ.

פ. ממהרי"ו סי' מ' ותשובת מהרי"ל סי' ע"ד. ובגוף התשובה משמע דאפי' אם ציוה לתת מיד כיון שלא הגיע לידי הבן בחייו מקרי ראוי ודמי לשכר פועלים, כ"כ הח"מ.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: ז. מת יעקב והניח אלמנה ובנו ראובן ואשתו, ומת ראובן, אין ז אלמנת ראובן גובה כתובתה מאותן נכסים של יעקב, מכיון שהם משועבדים לכתובת אשת יעקב והוי ז ראוי כלפי ראובן.

הגה: ח. ר שכר פעולה שלא הייתה בידה מעולם מקרי ראוי.

הגה: ט. החזירו לו ש גניבתו לאחר שמת הוי מוחזק ולא ראוי, וה"ה ת מלוה שחייבים לו כותים הוי מוחזק.

הגה: י. א נדוניא וצ"ב דינן כשאר חוב ונגבים מבינונית ולא מזיבורית, וי"א ב דאף הם נגבים מזיבורית.

שו"ע אה"ע סימן קיב פעיף ו

ז. פוסקין לבת מזונות, כסות ומדור מנכסי אביה כמו לאלמנה א, ומוכרין בלי הכרזה, אלא שלא למנה פוסקין לפי כבודה וכבוד בעלה, ולבת דבר המספיק לה. ואין הבנות נשבעות, הגם שהאלמנה אינה

צ. ודוקא שאין רשות ליורשים לסלקה ממזונותיה, והוא ממרדכי סוף פ' נערה, ומ"מ מה שכנגד כתובת חמותה אף דהיא מתה לפני שגבתה וראובן ראוי לירש אותה, הוי ראוי כלפי אלמנת ראובן, כ"כ הח"מ.

ק. ואלמנתו אינה גובה מהם, ואפי' שלאחר מכן מתה אלמנת יעקב, משום שהכל תלוי בשעת מיתת ראובן כ"כ הח"מ. אבל לענין ירושת הבעל בכה"ג יורשה, לא מבעיא למ"ד ירושת הבעל דאורייתא, אלא אף לסוברים דהוי דרבנן זו תקנה אלימתא, כיון דירושה ממילא היא ולא מיחסר גוביינא כמו כתובה, והוא ממרי"ל ועיין בח"מ ס"ק ט"ז.

ר. ממרדכי בפ' יש נוחלין.

ש. מוהר"ם בתשובה, והוא שלא נתייאש, כ"כ הח"מ. ושם מעשה שאבא הניח בית לבנו ופירות לאלמנתו ומת הבן, דאשת הבן גובה מהבית, וכן עשו מעשה.

ת. ודוקא שחייבים לו ולא שירש, ושאני מירושת בעל את אשתו ובכור שאינם נוטלים במלוה מכיון שזה ראוי, דכתובה עדיף דמשתעבדא להו מחיים מדר"נ, כ"כ הח"מ.

א. הר"ן בריש הניזקין, והמ"מ בשם הנ"י וב"י.

ב. שכל הטעם דבע"ח גובה מבינונית הוא כדי שלא תנעול דלת, וכאן לא שייך טעם זה וע"כ נגבים מזיבורית, דמעמידים על דין תורה דבע"ח מזיבורית. ח"מ.

ג. שם ברמב"ן מירושלמי.

נשבעת על מזונותיה ונשבעת על כתובתה.

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' נחלות פ"ג ה"ז

מִי שְׁיָיִבָם אִשְׁתְּ אָחִיו הוּא יוֹרֵשׁ כָּל נִכְסֵי אָחִיו הַמְחֻזָּקִים.
 וְכָל הָרְאוּיָיִן לָבוֹא לְאַחַר מִכָּאן הָרִי הוּא בְּהֵן כְּכָל
 הָאֲחִים שֶׁהָרִי בְּכוֹר קָרָא אוֹתוֹ הַפְּתוּב שֶׁנֶּאֱמַר (דברים
 כה-ו) 'וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יִקְוֶם עַל שֵׁם אָחִיו הַמֵּת
 וְלֹא יִמָּחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל'. וְכֵשֶׁם שְׁאִינוֹ נוֹטֵל מִמֶּנּוּ
 בְּרְאוּיָיִן כְּבִמְחֻזָּק כֶּן אִינוֹ נוֹטֵל בְּשִׁבְחָ שֶׁשִּׁבְחוּ נִכְסֵים
 אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו מִשְׁעַת מִיתָה עַד שְׁעַת חִלּוּקָתוֹ עִם אָחִיו
 בְּנִכְסֵי אָבִיו. וְאֶפְלוּ הַשְּׁבִיחוּ נִכְסֵים אַחַר שְׁיָיִבָם וְקָדָם
 שֶׁיִּחְלְקוּ הָרִי הוּא בְּשִׁבְחָ כְּאֶחָד מִן הָאֲחִין. אַף עַל פִּי
 שֶׁנוֹטֵל מִן הַנִּכְסֵים אֵלּוּ שְׁנֵי חֻלְקִים חֻלְקוֹ וְחֻלְקֵי אָחִיו
 שְׁיָיִבָם אִשְׁתּוֹ הוֹאִיל וּמֵת הָאָב בְּחַיֵּי כְּלָן:

שו"ע הל' אה"ע סי' קס"ג ח"א

א. המייבם את יבמתו זוכה בנכסי המת^ד, ועומד במקומו ליטול חלקו
 בנכסי אביהם, ואפי' גירשה מיד, ובלבד שהיתה ראויה לו ליבום,
 ויורש דוקא במוחזק^ה, כגון שמת אביהם ואח"כ מת אחיו קודם שחלקו,
 אבל היבם אינו אוכל חלק אחיו המת בראוי, כגון אם מת אחיו ואח"כ

ד. ממשנה יבמות מ"א ע"א וכת"ק, ויליף לה בגמ' מדכתיב "יקום על שם אחיו". ואין
 צורך לקרוא את הבן הבכור של היבם והיבמה על שם המת כמבואר בסי' קס"ו סעיף
 ו', שקבלת חז"ל ביבמות כ"ד ע"א עקרה פשוטו של מקרא בזה, ועיין בשו"ת יביע אומר
 חלק ה' יור"ד סי' כ"א אות ב' שכן העלה ודלא כדעת החולקים.

ה. ממשנה בכורות דף נ"א ע"ב. ושם טעמא בגמ'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

מת אביהם, ואפי' במוחזק אינו נוטל אלא בגוף הנכסים, אבל בשבח שהשביחו הנכסים אינו נוטל חלק אחיו^ו, ואפי' שבחו אחר היבום קודם החלוקה.

הגה: ב. י"א דכל מה שנקרא ראוי לגבי בכור נקרא ראוי לגבי היבם. וי"א דיבם נוטל במלוה ובשאר ראוי של המת, רק שאינו נוטל בראוי של אביו, אם מת אחר אחיו, והסברא הראשונה נראית עיקר.

עין משפט ב. שו"ע הו"מ סימן קמו ס"א

א. כשבא הבעל חוב לטרוף מהלוקח, אם כתב לו הלוה דאקנה טורף ג"כ השבח שהשביחה השדה^ז, בין שבח מאליו כגון נתיקרה או עלו בו אילנות, בין שבח שהשביח מחמת ההוצאה, אלא שאם השביחה מאליה טורף כל השבח^ח, ואם השביחה ע"י הוצאה, טורף חצי

ו. היינו בשבח הנכסים של אביהם, אין נוטל השבח, אבל בנכסי אחיו נוטל השבח דהוא יורש אותו, ואין חולק עם שום אדם כ"כ המגיד וב"ש ס"ק א'.

ז. משמואל במציעא ט"ו ע"א, וכ"כ הרא"ש שם בסי' ל"ט, והרמב"ם בפיי"ח ממלוה הלכה א' שאין סתמו כפירושו וצריך שכתב לו דאקנה.

וכתב הסמ"ע בס"ק א' דאין זה טעות סופר בלא כתב לו וכמ"ש בסי' קי"ב והוסיף דגם לשיטה זו דלא אמרינן ט"ס בלא כתב לו דאקנה, מ"מ א"צ דאקנה רק מהלוה למלוה, אבל בלוקח לענין השבח אנו אומרים כאילו כתב לו לבע"ח דאקנה לכו"ע. והש"ך בס"ק א' השיג עליו.

ח. כ"כ הרי"ף והרא"ש והרמב"ם שם והרשב"א כתב שאין כן דעת הגאונים. והטעם דבשבח דממילא גובה הבע"ח כל השבח שיכול הבע"ח לומר ללוקח אתה נכנסת בשעבודי לקנות, ואילו לא קנית היה נשבח מעצמו ביד הלוה והייתי גובה הכל בחובי, משא"כ בהשביח ע"י ההוצאה של הלוקח. סמ"ע ס"ק ב'.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

מהשבח ט אחר קיזוז ההוצאה ז.

וכל זה בשבח ששבחו הנכסים בעוד שהמוכר חי, אבל אחרי מיתת המוכר ושבחו הנכסים אין לבע"ח בשבח כלום ונשאר כולו ללוקח ז.

וי"א ל שבכל ענין אינו גובה הבע"ח רק חצי מהשבח גם בהשביח בעודו חי המוכר.

ט. כתב ה"ה שם הטעם מפני שהוא כלוח מאחד ולוח מהשני ואח"כ קנה דיחלוקו, וכמפורש זה בפ' מי שמת קנ"ז ע"ב.

וברא"ש מובא דאם הקרקע שוה ק' זהובים והשבח עשרה זהובים, יקח הלוקח עשרה חלקי השבח, והמלוה חלק אחד.

וכתב עליו הב"י דדבריו תמוהין. ועיין הב"ח דיישב הרא"ש ע"פ ר"ח בסי' ק"ד סעיף י' שסובר דחולקין לפי המעות אבל הש"ך כתב דכיון שלא קימ"ל כר"ח לכן חולקין בשוה. ש"ך ס"ק ח'.

י. טור בשם הרמב"ם ושכן הורו חכמים גדולים, שלא יגרע כוחו מיוורד לשדה חבירו שלא ברשות שמבואר דינו בסי' שע"ה סעיף ג'.

כ. נ"י בפ"ק דמציעא.

והטעם שהרי לא זכה בו המלוה אלא משום דאנו רואים כאילו קנה המוכר את השבח לאחר שנשבח, והרי בשעה שנשבח לא היה קיים המוכר שנאמר שקנאו. סמ"ע ס"ק ז'.

והש"ך בס"ק ט"ז חלק על דין זה.

ובבאר הגולה כתב כיון דמשום דאקנה אתינן עליה, מה שהשביח לאחר שמת המוכר לא קנאו המוכר מעולם כדי שישתעבד.

ל. טור בשם הרא"ש וה"ה בפכ"א ממלוה שם בשם כמה מהפוסקים. וכתב הרמ"א דכן נראה לו עיקר.

ומ"מ באפותיקי מפורש גובה כל השבח גם לי"א אלו כ"כ הש"ך בס"ק ד'. ועיין ברמ"א בסעיף ב'.

ועיין בש"ך בס"ק ה' דהאריך להכריח דדעת הרבה פוסקים כהרמב"ם דשבח דממילא טורף הכל ואפי' בלא כתב לו דאקני.

ועוד הסיק דזכינו לדין ברור ששבח דמימלא כגון נתייקרה, וארעא אסקא שטרון וכל מה שנוטל בו הבכור פי שניים ולא נקרא ראוי לגביו, לא נקרא דבר שלא בא לעולם לגבי דאקנה, ובע"ח גובה כל השבח שהוא מן הלוקח כן נראה לענ"ד ברור כשמש ומקום הניחו לי מן השמים בזה עכ"ל.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וי"א **מ** שאין בע"ח נותן ללוקח אפי' ההוצאה מאחר שהחוב שלו נגד הקרן והשבח.

ב. אחר שהבע"ח טרף, חוזר הלוקח וגובה הקרן מנכסי המוכר **ז**, אפי' מהמשועבדים שמכר או נתן לאחר הזמן **ח** שמכר לו השדה, אבל השבח שטרף ממנו הבע"ח אינו גובה אותו מנכסי המוכר אלא מבני חורין **ע**.

מ. הרא"ש במציעא פ"א סי' ל"ח וכן דעת הרי"ף שם וכתב הש"ך בס"ק י' דכן עיקר. וכתבו הרי"ף והרא"ש והנ"י דלא דמי ליורד לשדה חבירו שלא ברשות דנוטל ההוצאה מבעל הקרקע, שהתם אדעתא דשקיל מבעל הקרקע הוא דהשביח אבל כאן לאו אדעתא דשקיל מבע"ח הוא שעשה, אלא על דעת שאם בע"ח יוציא אותה ממנו חוזר על המוכר, ואע"ג דהמוכר שדה ונמצאת שאינה שלו נוטל ההוצאה מהנגזל כמבואר בסי' שע"ג שאני כאן, דאילו הוציאם הנגזל מהמוכר עצמו היה מוכרח ליתן לו ההוצאה למוכר שהוא הגזלן א"כ יש ענין של מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו, משא"כ כאן שהמוכר חייב לבע"ח כשיעור השבח וההוצאה אין הבע"ח חייב לתת לו הוצאותיו ע"כ.

ועיין בנתיבות שהביא בשם הביאורים בס"ק ט' דמדינא חייב לתת לו הוצאותיו.

נ. מבתרא קנ"ז ע"ב. כ"כ ה"ה שם.

ס. ומה שטורף מהלוקח ולא מצי אמר ליה לך אצל המאוחרין ממני, כתב ה"ה דמשכחת לה בלא כתב לו דאקנה למלוה ולא היה לו אלו המשועבדים המאוחרין בשעה שלוה, והיו לו בעת שמכר אלו ומפני כך לא נכנסו תחת אחריות המלוה ונכנסו תחת אחריות הלוקח. ש"ך ס"ק י"א ועיין שם מה שהביא משם הב"ח. ועיין בפעמוני זהב מש"כ עליו באריכות ובדברי היעב"ץ ורע"א בגיטין מ"ח ע"ב ובמה שנסתפק שם. והסמ"ע בס"ק ה' כתב עוד דמשכחת לה כגון שאלו המאוחרין נמצאים במדינה אחרת, ואין אומרים למלוה תוציא מאתיים להוצאת הדרך בשביל מנה, ולהניח אלו אע"פ שקדמו, וע"כ הלוקח אינו יכול לדחותו ללוקח זה שטרף ממנו המלוה בלך למאוחרין במדינה אחרת.

ע. ממשנה גיטין מ"ח ע"ב. ומפורשת היא במציעא י"ד ע"ב.

ומה שאין גובין השבח אלא מבני חורין כתב הש"ך בס"ק י"ד דמשמע בין שבח דמימלא בין שבח ע"י הוצאה ושניהם חוזר וגובה אותם מהמוכר, ואם לקחה בק' ונתייקרה לר' לא אומרים הרי לא נתן למוכר אלא ק' וגם לא עשה בה שום מעשה ולמה יטול ר' מהמוכר, וכן מוכח בהדיא ברא"ש במציעא שם בפ"ק ובמחבר בסי' קט"ז סעיף א'. ומה שחוזר על המוכר לגבות השבח רק מבני חורין משום תקנת העולם, שאין קול להשבח ולא ידעו הלקוחות להזהר מליקח כנגדו מהמוכר כ"כ הסמ"ע ס"ק ו'. והרמב"ם כתב הטעם לפי שאינו קצוב וכ"כ רש"י. והרי"ף והרא"ש כתבו מפני שאין כתוב השבח ואין לו דין

- א. ג. כל פירות שאכל הלוקח אינם נטרפים ממנו^פ, אבל כל הפירות המחוברים לקרקע אע"פ שאינם צריכים לקרקע^ז כענבים שהגיעו להבצר, הרי בע"ח גובה מהם כמו שגובה מן השבח.
- א. ד. אם רוצה הלוקח לסלק הבע"ח במעות יכול לסלקו בין מן השדה בין מהשבח^ק, אם לא שהלוח עשאה לו אפותיקי מפורש שאמר לו לא יהיה לך פרעון אלא מזו דאז אינו יכול לסלקו^ר.

שטר לגבותו ממשועבדים. ש"ך ס"ק ט"ו.

פ. רמב"ם פכ"א ממלוה הלכה ב' והוא ממציעא י"ד ע"ב שבח אין פרי לא, ע"ש. וכתב הסמ"ע ס"ק ח' דלא דוקא שאכל אלא כל שאינם מחוברים עוד לקרקע הרי הוא כאילו קדם וגבה, וקימ"ל לוח ולוח ואח"כ קנה אם הקדים אחד וגבה, מה שגבה גבה, כמ"ש בסי' ק"ד.

והש"ך בס"ק י"ז חלק דאין ענין קדם וגבה לכאן, שהרי אפי' עדיין מונחין שם אין בע"ח גובה מהם כל זמן שאינם מחוברים לקרקע אלא הטעם דתלושים יש להם דין מטלטלין ובע"ח אינו יכול לטרוף ממטלטלין שמכרם, וכן מוכח מדברי הרמב"ן וה"ה והרא"ש, ומטעם זה גם אם הם מחוברים לקרקע אבל אינם צריכים לקרקע כתלושים הם ודינם כמטלטלין ואין גובה מהם. ולפי"ז אפי' קדם וגבה הבע"ח אותן פירות התלושים או העומדים ליתלש ואינם צריכים לקרקע מוצאין ממנו דהו"ל כמטלטלין שקנה הלוקח. וזה ברור.

צ. הרא"ש כתב דבעינן שיצטרפו קצת לקרקע דאל"כ הוי מטלטלין שקנאם הלוקח. סמ"ע ס"ק ט' וש"ך ס"ק י"ח.

ק. מאוקימתא בגמ' ט"ו ע"ב. ועיין בש"ך ס"ק כ' בשם בעל התרומות ובסי' ק"ד סעיף ג' וצ"ע.

ר. ואם המוכר רוצה לדון עם הבע"ח יכול לסלקו במעות כ"כ הרא"ש בפ"ק דמציעא ובטור בסי' רכ"ו סעיף א'. ש"ך ס"ק כ"א.

דף נב:

עין משפט א.

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א ה"ב

הָאֲחִין שְׁחֻלְקוּ ש' כְּלָקוּחוֹת הֵן וּמְחֻזְרִין זֶה לְזֶה חֻלְקוּ בַּיּוֹבֵל. לֹא תִבָּטֵל חֻלּוּקַתְּן מִכְמוֹת שְׁהִיְתָה. וְכֵן הַבְּכוֹר וְהַמֵּיִבִּים אֲשֶׁת אָחִיו מְחֻזֵּר בַּיּוֹבֵל חֻלְק שְׁנֻטֵל וְנוֹטֵל הַחֻלְק שְׁכֻנְגָדוֹ:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א ה"א

אָבֵל הַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ ה' אָף עַל פִּי שְׂרִישַׁת הַבַּעַל מִדְּבָרֵיהֶם עָשׂוּ חֲזוּק לְדְבָרֵיהֶם כְּשֶׁל תּוֹרָה וְאִינוּ מְחֻזֵּר בַּיּוֹבֵל. וְאִם יָרַשׁ מִמֶּנָּה בֵּית הַקְּבָרוֹת יְחֻזֵּר לְבָנֵי מְשֻׁפָּחָה מִשׁוּם פָּגַם מְשֻׁפָּחָה וְיִתְּנוּ לוֹ דְּמֵיהָ וּמִנְכִּין לוֹ דְּמֵי קָבֵר אִשְׁתּוֹ שְׁהָרִי חֲזִיב בְּקְבוּרָתָהּ:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א ה"ב

עיינ לעיל עין משפט א

ש. כסף משנה: האחים שחלקו וכו'. בס"פ יש בכור. ומ"ש חלקו ביובל וכו': וכן הבכור והמייבם וכו'. משנה פרק יש בכור ואלו שאין חוזרין ביובל הבכור והיורש את אשתו והמייבם את אשת אחיו ואמרינן בגמרא דמחזירין זה לזה ומאי אין חוזרין אין חוזרין לבטלה כלומר שיהא מאבד חלק בכורתו אלא חוזרים וחולקים ונוטל פי שנים כבתחילה כך פירש"י ומדברי רבינו נראה דה"ק אין מחזירין לבטל החלוקה לגמרי ולחזור ולחלוק כבתחילה אלא החלוקה קיימת רק שמחליפים של זה בשל זה דאילו לפירוש רש"י קשה מהיכא תיסק אדעתין שיהיה מפסיד זה חלק בכורתו:

ת. כסף משנה: ומ"ש אבל היורש את אשתו וכו'. לטעמיה אזיל שפסק בפרק [י"ב] מהלכות אישות כמ"ד הכי: ואם ירש ממנה בית הקברות וכו'. משנה ס"פ יש בכור כר"י בן ברוקא ומשמע דליכא מאן דפליג עליה בהא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד. הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א הי"ט

הַנּוֹתֵן שְׂדֵהוּ מִתְּנָה * הָרִי זֶה חוֹזֶרֶת לוֹ בַּיּוֹבֵל שְׁנָאֵמַר
(ויקרא כה-יג) 'תָּשְׁבוּ אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ' לְרַבּוֹת אֶת
הַמִּתְּנָה :

עין משפט ה.ו. הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א ה"ב

עיינ לעיל עין משפט א

עין משפט ז הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א ה"ב

עיינ לעיל עין משפט א

עין משפט ז.ו. הרמב"ם הל' מכירה פכ"ד הי"ז

הַמוֹכֵר קְבָרוֹ אוֹ דֶּרֶךְ קְבָרוֹ אוֹ מְקוֹם מַעֲמָדוֹ אוֹ בֵּית
הַסִּפְדוֹ. בְּאֵין בְּנֵי מִשְׁפַּחָה וְקוֹבְרִים שָׁם בְּעַל כְּרַחוּ מְשׁוּם
פָּגַם מִשְׁפַּחָה. וְנוֹתֵן דָּמֵי הַקֶּבֶר שֶׁקְבְּרוּ בוֹ לְלוֹקַח אֶף
עַל פִּי שְׂלֵא פִּירֵשׁ :

שו"ע חו"מ סימן ריו סעיף ז

ו. המוכר קברו, או דרך קברו או מקום מעמדו והספדו הרי באים בני משפחתו וקוברים אותו בעל כורחו של הלוקח ^ב ונותנים ללוקח דמי הקבר ^ג שקברו בה.

א. כסף משנה: הנותן שדהו מתנה וכו'. משנה בס"פ יש בכור (דף נ"ב ע"ב) וכחכמים:

ב. מברייטא ב"ב ק' ע"ב והטעם משום פגם משפחה שגנאי הוא להם שאין לקרובים מקום לקבורה. כך פירש רש"י שם.

ג. מפני שהקבר שקוברין בו המת אסור בהנאה ע"כ צריכין ליתן דמיו ללוקח אבל מקום הספידו ומעמדו, אם יתרצה הלוקח ויאמר הספידוהו בו ואח"כ אקחנו לתשמישי אין יכולים לסלקו מזה וע"כ אמרו רק שקוברין אותו בעל כורחו. סמ"ע ס"ק ט"ו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע יו"ד סימן שפו פעיף א

א. המוכר את קברו ודרך קברו ומעמדו לא הוי מכירה^ד, ובאים בני משפחתו וקוברים אותו שם ומחזירין ללוקח את דמיו.

ד. מברייתא ב"ב דף ק' ע"ב, והטעם משום פגם משפחה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com